

Spis treści

WSTĘP	9
ZADANIE OPTIMALIZACJI.....	9
PRZYKŁAD 1	9
<i>Założenia.....</i>	10
<i>Model matematyczny zadania .....</i>	10
PRZYKŁAD 2	10
PRZYKŁAD 3	11
OPTIMALIZACJA A POLIOPTIMALIZACJA	11
POLIOPTIMALIZACJA JAKO PLATFORMA PORZĄDKU	13
KORZYŚCI Z ZASTOSOWANIA POLIOPTIMALIZACJI	13
TYPOWE ZASTOSOWANIA	14
WNIOSKI.....	14
ZAKRES PRACY	15
ZAWARTOŚĆ PRACY	16
OGÓLNE UWAGI O STRATEGII OPTIMALIZACJI I POLIOPTIMALIZACJI.....	19
ROZDZIAŁ 1.....	21
OPTIMALIZACJA W PROJEKTOWANIU OBIEKTÓW INŻYNIERSKICH.....	21
1.1. WSTĘP	21
1.1.1. <i>Optimalizacja i decyzja .....</i>	22
1.2. OBIEKT OPTIMALIZACJI	22
1.3. OPTIMALIZACJA I POLIOPTIMALIZACJA W PROJEKTOWANIU	23
1.4. POLIOPTIMALIZACJA JAKO METODA ROZWIĄZYWANIA ZADAŃ ODWROTNYCH	26
1.4.1. <i>Zadanie wprost a zadanie odwrotne .....</i>	26
1.4.2. <i>Typowe przypadki zadania odwrotnego.....</i>	28
1.4.3. <i>Struktura procesu rozwiązywania zadania odwrotnego .....</i>	31
1.4.4. <i>Zadanie projektowo-konstrukcyjne jako zadanie odwrotne: ujęcie formalne .....</i>	32
1.4.5. <i>Poszukiwanie uproszczeń.....</i>	33
1.5. MECHATRONIKA – PRZYKŁADOWY OBSZAR POLIOPTIMALIZACJI.....	36
1.5.1. <i>Charakterystyka mechatroniki.....</i>	36
1.5.2. <i>Rola optymalizacji w projektowaniu obiektów mechatroniki.....</i>	37
1.5.3. <i>Kryteria optymalizacji w projektowaniu obiektów mechatroniki.....</i>	38

ROZDZIAŁ 2	39
SYSTEM WARTOŚCI.....	39
2.1. WSTĘP	39
2.2. ETAPOWOŚĆ PROCESU PROJEKTOWANIA I PRZEKSZTAŁCANIE KRYTERIÓW	40
2.2.1. <i>Dynamiczne przekształcanie kryterium optymalizacji .....</i>	<i>40</i>
2.2.2. <i>Podział zadań.....</i>	<i>41</i>
2.3. PIERWOTNE KRYTERIUM OPTIMALIZACJI Φ_p	44
2.4. NADRZĘDNE KRYTERIUM OPTIMALIZACJI.....	48
2.5. ZADANIOWE KRYTERIUM OPTIMALIZACJI.....	49
2.5.1. <i>Kryteria oceny.....</i>	<i>50</i>
2.5.2. <i>Ustalanie kryteriów oceny .....</i>	<i>51</i>
2.5.3. <i>Ustalanie wstępnej listy kryteriów.....</i>	<i>52</i>
2.5.4. <i>Sprawdzanie kryteriów .....</i>	<i>53</i>
2.5.5. <i>Redukcja listy kryteriów.....</i>	<i>54</i>
2.6. PODSUMOWANIE	54
ROZDZIAŁ 3	55
FORMUŁOWANIE ZADANIA OPTIMALIZACJI	55
3.1. WSTĘP	55
3.1.1. <i>Matematyczny model zadania optymalizacji .....</i>	<i>55</i>
3.2. OPIS ZBIORU WARIANTÓW	55
3.2.1. <i>Zbiór wariantów .....</i>	<i>55</i>
3.2.2. <i>Zmienne decyzyjne.....</i>	<i>56</i>
3.2.3. <i>Zakres optymalizacji .....</i>	<i>56</i>
3.3. KRYTERIA (SYSTEM WARTOŚCI)	57
3.3.1. <i>Kryteria oceny.....</i>	<i>58</i>
3.3.2. <i>Inne uwagi co do kryteriów .....</i>	<i>58</i>
3.4. WYMAGANIA (OGRANICZENIA)	59
3.4.1. <i>Ograniczenia przedziałowe („kostkowe”).....</i>	<i>59</i>
3.4.2. <i>Wymagania funkcjonalne.....</i>	<i>59</i>
3.4.3. <i>Wymagania niezawodnościowe .....</i>	<i>60</i>
3.4.4. <i>Wymagania dynamiczne .....</i>	<i>60</i>
3.4.5. <i>Wymagania wytrzymałościowe.....</i>	<i>60</i>
3.4.6. <i>Wymagania ergonomiczne i estetyczne .....</i>	<i>60</i>
3.4.7. <i>Wymagania kulturowe .....</i>	<i>61</i>
3.4.8. <i>Wymagania ekonomiczne .....</i>	<i>61</i>
3.4.9. <i>Wymagania technologiczne .....</i>	<i>62</i>
3.4.10. <i>Wymagania ekologiczne.....</i>	<i>62</i>

3.4.11. Wymagania wynikające z zakresu ważności modelu matematycznego	62
3.4.12. Wymagania prawne	62
3.4.13. Normy i przepisy	63
3.4.15. Inne wymagania	63
3.5. MATEMATYCZNY MODEL ZADANIA OPTIMALIZACJI – PODSUMOWANIE	63
3.5.1. Zbiór wariantów A	63
3.5.2. Kryteria oceny K	65
3.5.3. System wartości	65
3.6. RODZAJE ZADAŃ OPTIMALIZACJI	66
3.6.1. Optimalizacja konstrukcji i optimalizacja procesów	66
3.6.2. Optimalizacja statyczna i dynamiczna	67
3.6.3. Optimalizacja jedno- i wielokryterialna	67
3.6.4. Optimalizacja bez ograniczeń i z ograniczeniami	67
3.6.5. Optimalizacja na zbiorze nieprzeliczalnym i na zbiorze dyskretnym... 68	
3.6.6. Optimalizacja „miękką”	68
3.6.7. Optimalizacja rozmyta	68
3.6.8. Klasyfikacja zadań optimalizacji	69
3.7. PODSUMOWANIE: FORMUŁOWANIE ZADANIA OPTIMALIZACJI.....	70
ROZDZIAŁ 4.....	73
OPTIMALIZACJA STATYCZNA ZE SKALARNĄ FUNKCJĄ CELU	73
4.1. DEFINICJA SKALARNEJ FUNKCJI CELU	73
4.2. ANALIZA OGRANICZEŃ.....	74
4.2.1. Prezentacja graficzna ograniczeń.....	74
4.3. PROCEDURA ROZWIĄZYWANIA ZADANIA OPTIMALIZACJI.....	75
ROZDZIAŁ 5.....	113
POLIOPTIMALIZACJA.....	113
5.1. INTUICYJNE SFORMUŁOWANIE PROBLEMU	113
5.2. TEORETYCZNE PODSTAWY POLIOPTIMALIZACJI	116
5.3. REPREZENTACJA GRAFICZNA ZBIORU ROZWIĄZAŃ POLIOPTIMALNYCH	121
5.4. PROCEDURA FORMUŁOWANIA ZADANIA POLIOPTIMALIZACJI	127
5.5. METODY ROZWIĄZYWANIA ZADANIA POLIOPTIMALIZACJI	127
5.5.1. Poszukiwanie zbioru P na podstawie definicji.....	128
5.5.2. Poszukiwanie zbioru P przez analizę ograniczeń	129
5.5.3. Analityczne poszukiwanie zbioru P.....	130
5.5.4. Komputerowe metody polioptimalizacji	133
5.6. KORZYŚCI PŁYNĄCE Z UJĘCIA POLIOPTIMALNEGO.....	152

5.7. WYBÓR ROZWIĄZANIA.....	156
5.8. ALGORYTMICZNY WYBÓR ROZWIĄZANIA	158
5.8.1. Punkty charakterystyczne w przestrzeni kryterialnej.....	158
5.8.2. Punkty będące wewnętrznymi właściwościami podzbioru	158
5.8.3. Punkty definiowane w przestrzeni kryterialnej.....	160
5.8.4. Metody funkcji dystansowej – rozwiązania kompromisowe	161
ROZDZIAŁ 6.....	165
POLIOPTYMALIZACJA PROCESÓW	165
6.1. WSTĘP.....	165
6.2. TERMINOLOGIA.....	166
6.3. MODEL MATEMATYCZNY OPTIMALIZACJI DYNAMICZNEJ	171
6.4. METODY ROZWIĄZYWANIA.....	174
6.5. UPROSZCZENIA: OPTIMALIZACJA STATYCZNA	175
6.6. SFORMUŁOWANIE ZADANIA POLIOPTYMALIZACJI.....	176
6.6.1. Sformułowanie zadania polioptymalizacji dynamicznej	176
6.6.2. Sformułowanie zadania polioptymalizacji statycznej	176
6.7. OPTIMALIZACJA DYNAMICZNA – ZASADA MAKSIMUM PONTRIAGINA	188
6.8. POLIOPTYMALIZACJA STATYCZNA PROCESU	203
6.9. ZASADA OPTIMALNOŚCI BELLMANA (W WERSJI DYSKRETNEJ)	206
6.10. PROCEDURA FORMUŁOWANIA I ROZWIĄZYWANIA ZADANIA POLIOPTYMALIZACJI DYNAMICZNEJ	212
6.11. INNE PROBLEMY: DYSKRETYZACJA I WYGŁADZANIE POSZUKIWANYCH FUNKCJI	213
6.12. WNIOSKI DOTYCZĄCE OPTIMALIZACJI PROCESÓW	214
ROZDZIAŁ 7.....	217
OPTIMALIZACJA PRZEZ ZMIANĘ OGRANICZEŃ („OPTIMALIZACJA MIĘKKA”)..	217
7.1. ROLA OGRANICZEŃ.....	217
7.2. GRAFICZNA ILUSTRACJA OGRANICZEŃ	218
7.3. PRZEKSZTAŁCANIE PRZESTRZENI KRYTERIÓW I PRZESTRZENI CELÓW – ROZWAŻANIA METODOLOGICZNE	226
7.3.1. Przypadek dwóch kryteriów.....	226
7.3.2. Przypadek z większą liczbą kryteriów	228
7.4. OPTIMALIZACJA „MIĘKKA” – INTUICYJNE DIALOGOWE POSZUKIWANIE DECYZJI SATYSFAKCUJĄCEJ	231
7.4.1. Wstęp.....	231
7.4.2. Koncepcja metody	232
7.4.3. Algorytm: realizacja metody.....	232
7.5. PODSUMOWANIE	243

ROZDZIAŁ 8	245
METODY POSZUKIWANIA MINIMUM FUNKCJI	245
8.1. WSTĘP	245
8.1.1. Metody	245
8.1.2. Dobór metody	246
8.2. METODY OPTIMALIZACJI WIELOKRYTERIALNEJ	247
8.2.1. Metoda leksykograficzna	247
8.2.2. Metody polioptymalizacji	248
8.3. METODY GRADIENTOWE	248
8.3.1. Podstawy teoretyczne	248
8.3.2. Sprawdzenie lokalności otrzymanego rozwiązania	259
8.3.3. Funkcja <i>fmincon</i>	262
8.4. ALGORYTMY EWOLUCYJNE	263
8.4.1. Wprowadzenie	263
8.4.2. Możliwość uwzględniania ograniczeń w algorytmach ewolucyjnych	268
8.4.3. Wybrane wyniki optymalizacji testujących	270
8.4.4. Zalety i niedogodności stosowania algorytmów ewolucyjnych	278
8.4.5. Uwagi końcowe	279
8.5. KLASYCZNE ALGORYTMY GENETYCZNE	281
8.6. ALGORYTM ROJU (PSO)	281
8.6.1. Podstawy teoretyczne	281
8.6.2. Algorytm stada	282
8.6.3. Algorytm roju cząstek	283
8.6.4. Implementacja w <i>Matlabie</i>	288
8.6.5. Metodyka	289
8.6.6. Testowanie algorytmu PSO	289
8.7. SIEĆ NEURONOWA HOPFIELDA	292
8.8. DEKOMPOZYCJA ZADANIA OPTIMALIZACJI	298
8.9. NARZĘDZIA OPTIMALIZACYJNE W <i>MATLABIE</i>	300
8.9.1. Przegląd	300
8.9.2. Funkcje <i>fgoalattain</i> i <i>fminimax</i>	301
8.9.3. Optymalizacja w <i>Simulinku</i>	304
ROZDZIAŁ 9	317
PRZYKŁADY	317
9.1. WSTĘP	317
PRZYKŁAD 9.1. BELKA RUROWA	317

PRZYKŁAD 9.2. SZYBKOBIEŻNY SIŁOWNIK PNEUMATYCZNY	329
PRZYKŁAD 9.3. OPTIMALIZACJA BELKI WSPORNIKOWEJ	350
ZAŁĄCZNIK 1	367
SPRAWOZDANIE Z OPTIMALIZACJI.....	367
<i>Część tytułowa .....</i>	<i>367</i>
<i>Opis optymalizowanego obiektu .....</i>	<i>367</i>
<i>Zakres optymalizacji .....</i>	<i>367</i>
<i>Tablica wielkości .....</i>	<i>367</i>
<i>Kryteria .....</i>	<i>368</i>
<i>Ograniczenia .....</i>	<i>368</i>
<i>Wybór języka programowania i model komputerowy.....</i>	<i>368</i>
<i>Opis eksperymentów optymalizacyjnych.....</i>	<i>368</i>
<i>Syntetyczne wyniki optymalizacji .....</i>	<i>368</i>
<i>Podsumowanie .....</i>	<i>368</i>
BIBLIOGRAFIA	369
SKOROWIDZ.....	373